



Dokuma ve Örgü İşleri



Hüseyin ÇALIŞKAN

Endüstrinin gelişmediği dönemlerde halk, giyim eşyalarının bir bölümünü kendi üretimi ile elde ederlerdi. hayvanların tüyünden (yününden), derisinden ve bazı bitkilerden de yararlanarak birçok giyim eşyası üretirlerdi. Resimlerde görüldüğü gibi basit örgü araçları geliştirmişler ve yakın zamanlara kadar bunlardan yararlanmışlardır.

Davar Kırkma:

Köyde örgü ve dokuma işlerinde çoğunlukla yün, bazen de tiftik kullanılır. Her yıl bir kere olmak üzere Haziran ayında davarların (koyun ve keçi) yünleri ve tiftikleri çobanlar veya bu işi bilen davar sahipleri tarafından adına kırkık denilen bir aletle kırılır. Bu işe davar kırkma denir/denirdi.



Kırkıklar.

Yün Tarağı:

Kırılan yün ve tiftikler kadınlar tarafından titizlikle temizlenir ve çeşmelerde özenle yıkanır. Daha sonra temiz bir yere serilerek güneşte kurutulduktan sonra yün tarağı denilen bir tahta üzerinde iki veya üç veya dört halinde dizilmiş tarak biçimindeki ucu sivri demir çubuklardan geçirilerek taranırdı. İçindeki gereksiz şeylerden temizlenerek eğirilecek duruma getirilir/getirilirdi.



İp Eğirme:

Taranmış yün ve tiftikten ip yapmak için kirmen denen dört kanatlı ağaç



Kirmen

tan yapılmış küçük ve basit bir alet veya İğ denen bir ucunda başlığı olan ağaç çubuk kullanılır. Yün veya tiftik bu araçlarla eğrilerek ip yapılır. Elde edilen ip veya çileler kullanılacağı yere göre çeşitli renklerde boyanır/boyanırdı.



İğ



Kirmenle
İp Eğirme

Örgü Örne:

Elde edilen İple, kadınlar tarafından mil onunda daha büyüğü şiş denilen küçük demir çubuklar kullanılarak çorap, kazak, eldiven, boyun atkısı ve başlık gibi giyim



Örgü
Mili

eşyaları örülür/örülürdü. Önceki yıllarda erkeklerin giydiği şalvarların altında giymek için örülürdü. Köyde kadınlar günlük işlerini bitirdikten sonra, boş durmazlar, ya ip eğirirler, ya da örgü örerlerdi. O yıllarda pazarlarda çorap kazak v.s alınmaz tüm hep elden örülürdü.

Istar Dokuma:

Çoğu zamanlarda fazla miktarda ip yapılmış ise bunlar çul, çuval, heybe, kilim, köşe yastığı yüzü ve benzeri eşyalar dokunur. Dokumak için evin boş bir odası veya uygun bir yerine Istar denilen dokuma tezgahı kurulurdu. Bu işi genellikle davarı çok olan aileler yapardı. Istar bir birbuçuk metre yanyana aralıklı olarak uçları yere gömülerek dikilmiş ve özel yapılmış olan iki ağacın üstünden ve altından birbirine bağlanarak kurulmuş sabit bir tezgahdır. Bu tezgaha yukarıdan aşağıya eriş adı verilen ipler gerilir. Dokunacak nesnenin



Istar

ipi erişin arasından çapraz olarak geçirilir, ve tarağa benzeyen dişleri olan kırkitle sıkıştırılarak sıra sıra dokunur. Örgü ve dokuma işleri genellikle kış aylarında yapılır ve boş zamanlar değerlendirilirdi. Kadınlar evde kullanılacak eşyaları, genç kızlar ise daha çok çeyizlerini dokur veya örerlerdi. Ne varki günümüzde her şey fabrika ürünü olarak halka sunulduğundan evlerde dokuma işleri hemen hemen yok olmak üzere, hatta tamamen bitmiştir.



Heybe



Kirkit



Kilim Dokuyan
Kadın